

(Recensie) Eric Janse de Jonge, *Amerikaans staatsrecht. Tweede druk* (Boomjuridisch 2020). ISBN 9789462908260, 320 pp. €39,00.

Mark Beumer

Dit handboek over Amerikaans staatsrecht is de tweede druk. In 2012 verscheen de eerste druk. Met het aantreden van Joe Biden als 46^e President van de Verenigde Staten en de woede van Donald Trump over de zogenaamde “rigged” verkiezingen. Na ruim 60 rechtszaken is Joe Biden uiteindelijk toch geratificeerd als de nieuwe President die op 20 januari 2021 wordt geïnaugureerd. Hiervoor is het Capitool op 6 januari bestormd door Trump-aanhangers die door Trump en zijn advocaat Rudi Giuliani zijn opgestookt om het Capitool te bestormen.

In acht hoofdstukken, zes bijlagen en een trefwoordenregister, geeft de auteur op heldere wijze weer hoe het Amerikaanse staatsrecht in elkaar zit. Het wordt na het lezen van het boek al snel duidelijk dat dit Amerikaans staatsrecht zeer complex in elkaar steekt, gebaseerd op de trias politica van Montesquieu. Het politieke landschap is erg gefragmenteerd,

waarbij Amerika uiteindelijk een federatie van vijftig staten is geworden, wat is terug te voeren op de geschiedenis die begon met de koloniën die de indianen van hun land hebben verdreven. Al deze dertien koloniën ontwikkelden hun eigen wetten, regels en interpretatie daarvan, wat je heden nog steeds terugziet in de Amerikaanse wetgeving. Hierbij haalt de auteur ook andere wetten aan die als inspiratie hebben gediend, zoals de Engelse Magna Carta uit 1215 en het Nederlandse Plakkaat van Verlatinghe uit 1581, niet 1582 zoals de auteur suggereert.

In vergelijking met de populairwetenschappelijke versie van dit boek, *Macht en tegenmacht in Amerika. De stand van de rechtsstaat en de democratie in de VS* (2020), gaat de auteur hier veel dieper in op *rule of law*, de Grondwet en diens totstandkoming en hoe het recht werkt. De Federalist Papers, de talloze amendementen in relatie tot welke rechter bevoegd is in welke rechtbank maakt het recht in Amerika erg ingewikkeld. Daar bovenop komen de bevoegdheden en taken van het Congres en de President, die ieder hun ruimte hebben voor wetgeving en ruimte om die wetgeving te interpreteren. Hierbij speelt het tweekamerstelsel van Democraten en Republikeinen ook een belangrijke rol in het gebruiken van wetten, amendementen etcetera en de interpretatie hiervan. Het probleem is dat Amerikaanse trias politica te veel met elkaar is vervlochten, waarbij men wederzijdse veto's kan uitoefenen. Met Donald Trump als president die via Twitter regeert, mensen ontslaat en de democratie en rechtsstaat aanvalt is de driemachtenleer voorgoed verschoven. Trump gaat prat op het 2^e Amendement waardoor hij

claimt alles te kunnen doen wat hij wil, maar ook de President staat niet boven de wet, zoals onlangs wel duidelijk is geworden met de verkiezingen van 3 november 2020. Trump heeft daarnaast laten zien geen respect hebben voor gewoonte en wetgeving, zoals met de herinvoering van de doodstraf, het intimideren van politici in binnen- en buitenland, alsook het in de wereld brengen van complottheorieën om opstanden te creëren, zoals onlangs met het Capitool dat aan 5 mensen het leven heeft gekost en talloze mensen gewond raakten. Daarnaast heeft Trump zijn hele termijn gebruikt om het beleid van Barack Obama ongedaan te maken, zoals Obamacare, dat ook in dit boek is besproken en niet ongrondwettelijk was. Uiteindelijk is dit niet gelukt. Trump heeft wel andere verdragen ongedaan gemaakt, zoals het Klimaatakkoord van Parijs en de Iradeal over kernwapens. Trump is een President die steeds meer macht naar zich heeft toegetrokken, waartegen het Congres lange tijd niet goed bestand was. Dit komt ook wie de huizen in bezit hebben. Met de verkiezing van de Democratische Joe Biden en Kamala Harris en Democratische senatoren, zullen al deze schendingen ongedaan gemaakt kunnen worden. De eerder genoemde Ethische Commissies moeten nu laten zien dat zij zelf ethisch zijn en het gedrag van Trump kritisch onderzoeken, veroordelen en vervolgens berechten. Hierbij merkt de auteur terecht op dat de verkiezing van de Amerikaanse President eigenlijk achterhaald is met de structuur van stemmen versus kiesmannen. Met het presidentschap van Trump moet eigenlijk ook een psychische test vooraf worden afgenomen om te kijken of iemand dit zware ambt wel aankan. Daarnaast zou men moeten eisen dat iemand politicologie, bestuurskunde, geschiedenis of rechten als achtergrond heeft. Ondanks de eisen van in Amerika geboren zijn, veertien jaar daar wonen en minimaal 35 jaar zijn, moeten de eisen worden aangescherpt. We kunnen een tweede Trump niet hebben.

Concluderend heeft Eric Janse de Jonge een voortreffelijk handboek over het Amerikaans staatsrecht geschreven dat gedetailleerd het ontstaan, vorming en situering beschrijft in zijn rechtshistorische context. Het boek is geannoteerd en elk hoofdstuk is aan het einde voorzien van literatuurtips. Het boek is tijdloos en moet eigenlijk bij iedereen in de kast staan. Niet alleen omdat het goed is geschreven, maar omdat Amerika nog steeds het belangrijkste land is.